

Клепанчук О. Ю.,
аспірант, Львівська комерційна академія, м. Львів

ПРЯМІ ТА ОПОСЕРЕДКОВАНІ ФОРМИ ФІСКАЛЬНОГО ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ

Анотація. У статті розглянуто прямі та опосередковані форми фіскального впливу на розвиток малого бізнесу. Зазначено, що за критеріями податкового адміністрування всіх суб'єктів малого бізнесу можна поділити на дві групи. До першої входять ті суб'єкти підприємницької діяльності, які перебувають на загальній системі оподаткування. Другу групу складають малі підприємства, яким чинним податковим і господарським законодавством дозволено застосовувати альтернативні форми оподаткування – єдиний (спрощений) податок. Відзначено, що провідне місце у структурі валового обороту суб'єктів малого бізнесу, яким притаманна загальна методика оподаткування, посідають ПДВ, податок на прибуток, низка платежів ресурсно-майнової групи, податки на власність, місцеві податки і збори. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку прямих та опосередкованих форм фіскального впливу на розвиток малого бізнесу.

Ключові слова: прямі форми фіскального впливу, опосередковані форми фіскального впливу, малий бізнес, податкові зобов'язання, єдиний податок, бюджетні ресурси.

Клепанчук О. У.,
Postgraduate, Lviv Academy of Commerce, Lviv

DIRECT AND INDIRECT FORMS OF FISCAL IMPACT ON SMALL BUSINESS DEVELOPMENT

Abstract. The article deals with direct and indirect forms of fiscal impact on small business development. It is determined that the criteria for the tax administration of small businesses can be divided into two groups. The first group includes those entrepreneurs that are on a general system of taxation. The second group consists of small businesses, which according to valid tax and commercial legislation are allowed to use alternative forms of taxation – single (simplified) tax. It is noted that the top importance in the structure of gross turnover of small business, for which is inherent general method of taxation, is conditioned by VAT, income tax, a number of payments of resource-property group, property taxes, local taxes and fees. Further research should be directed at developing of forms of direct and indirect fiscal impact on small business development.

Keywords: direct forms of fiscal impact, indirect forms of fiscal impact, small business, tax obligations, single tax, budgetary resources.

Постановка проблеми. Традиційно вплив податкового механізму на відтворювальний економічний цикл здійснюється шляхом стимулювання або стримування темпів його зростання, посилення чи послаблення накопичення капіталу, розширення чи скорочення платоспроможного попиту населення. Економічний механізм системи оподаткування досягає поставленої мети при створенні рівноцінних умов господарювання для всіх підприємств, незалежно від виду їх діяльності та форм власності. А використання низки елементів фіску, а саме: ставок, пільг, термінів сплати – створює прецеденти для вирішення комплексу завдань щодо насичення товарами й послугами споживчого ринку, прискорення науково-технічного прогресу, забезпечення першочергових соціальних гарантій населенню.

Вся множинність і багатогранність податкових перерозподільчих інструментів торкається і суб'єк-

тів малого підприємництва як носіїв фіскальної суті. Основні підходи щодо організації оподаткування малих підприємств у контексті стимулювання їх розвитку вимагають поглибленого вивчення та ґрунтовного наукового опрацювання чинних методик справляння податків у сфері малого бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, що стосуються прямих та опосередкованих форм фіскального впливу на розвиток малого бізнесу, висвітлюються у працях таких вчених, як: Н. А. Вахновська [1], О. П. Кириленко [2], О. Р. Квасовський [2], В. Парник [3], Й. Петрович [4], Л. Б. Рябушка [5], О. В. Шкарупа [7], А. В. Романченко [7], Ф. О. Ярошенко [8] та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження прямих та опосередкованих форм фіскального впливу на розвиток малого бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. За критеріями податкового адміністрування всіх суб'єктів малого бізнесу можна поділити на дві групи. До першої входять ті суб'єкти підприємницької діяльності, які перебувають на загальній системі оподаткування, тобто виконують податкові зобов'язання зі сплати всіх податкових платежів, за наявності відповідних об'єктів оподаткування. Це насамперед ті підприємства, обсяги діяльності яких чи середньооблікова чисельність працюючих перевищують нормативні показники, а також суб'єкти бізнесу, що здійснюють господарську діяльність, на яку спрощений режим оподаткування не поширюється. Другу групу складають малі підприємства, яким чинним податковим і господарським законодавством дозволено застосовувати альтернативні форми оподаткування – єдиний (спрощений) податок.

Однак на сьогодні істотно переважає частка суб'єктів малого бізнесу, що перейшли на особливі режими оподаткування.

Отже, дослідження теоретико-методологічних засад фіскального регулювання розвитку малого бізнесу має ґрунтуватися на системній оцінці податкового механізму як загалом, так і в контексті фінансово-економічних відносин мале підприємство – держава, з поетапним, логічно-последовним зміщенням акцентів на прикладні аспекти організації фіска, всебічному аналізі та оцінці ефективності оподаткування відповідно при загальній та альтернативних схемах оподаткування [6].

Водночас втручання у господарський механізм через податкову систему має опосередкований характер, потребує відповідного періоду часу, що пов'язано з участю держави у процесах розподілу та перерозподілу ВВП. Важливим критерієм оцінки рівня фіска є платоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності – платників податку, ознаками якої є не лише доходи і майно, а й загальні особливості витрат платника. З огляду на це цілком виправданим є використання як прямих, так і опосередкованих форм податкового втручання в економічні процеси.

Зазначимо, що перші реалізуються через систему прямих податків і знаходяться в прямій залежності від величини доходу чи вартості майна. Для других (непрямих податків) властиві повитратний характер та відповідна залежність від обсягів споживання.

Зауважимо наступне: провідне місце у структурі валового обороту суб'єктів малого бізнесу, яким притаманна загальна методика оподаткування, посідають ПДВ, податок на прибуток, низка платежів ресурсно-майнової групи, податки на власність, місцеві податки і збори. Природно, висвітленню макро- та мікроекономічного інструментарію вказаних податків, насамперед ПДВ і податку на прибуток, оцінці їх місця та ролі у системі фінансової підтримки малого підприємництва слід приділити особливу увагу.

Що стосується непрямих оподаткування, то історично воно виникло пізніше за пряме, але поступово перетворилося у відчутний канал поповнен-

ня бюджетних ресурсів, що певною мірою зумовило неадекватне їх суспільне сприйняття.

На наш погляд, ідеалізувати одну з форм оподаткування – пряму чи непрямую – на сьогодні немає сенсу, оскільки кожній із них притаманні свої переваги і недоліки. З огляду на це уряд зацікавлений у поєднанні таких двох основних форм оподаткування. У сучасних умовах використовується прагматична комбінація прямих і непрямих носіїв фіскальних відносин – ПДВ, який за податковою базою є прямим, а за способом сплати – опосередкованим. Як показали проведені дослідження, зазначені форми оподаткування є домінуючими не лише в складі бюджетних надходжень, а й у системі перерозподільчих механізмів ВВП.

Таким чином, ПДВ як основна форма непрямих оподаткування (для більшості підприємницьких структур єдина) виступає не лише формою мобілізації державних доходів, а й виконує низку важливих соціально-економічних функцій. Ефективність його функціонування залежить від соціально-економічної орієнтації податкової системи та її моноструктури; форм і методів мобілізації податку до бюджету; створення й функціонування автоматизованої системи фінансового рахівництва та обробки інформації, особливостей адміністрування і декларування складових податкової бази, оптимізації рівня пільгового оподаткування, дотримання розрахунково-платіжної дисципліни в процесі сплати й відшкодування податкових сум.

Провідну роль у системі прямого оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб відіграє податок на прибуток. Механізм прибуткового оподаткування визначається більшою гнучкістю порівняно з опосередкованою формою одержавлення національного продукту, а, отже, є прийнятнішим для виконання регулюючої функції податків. Водночас вагомий стимулюючий потенціал податку на прибуток істотно обмежується нестабільністю податкового законодавства, насамперед частою зміною об'єкта оподаткування.

Зазначимо, що в Україні розроблена теоретична концепція слабoproгресивного оподаткування всіх юридичних осіб як альтернатива сучасному пропорційному прибутковому оподаткуванню. Її основні положення полягають у наступному:

1. Більшість вітчизняних підприємців не відзначаються високою податковою самосвідомістю, що обов'язково варто враховувати при вдосконаленні механізму справляння податку на прибуток юридичних осіб. На відміну від суттєво зниженої пропорційної ставки для малих підприємств, помірний прогресивність податку на прибуток викликає меншу спокосу у власників великих і середніх компаній з метою мінімізації податкових зобов'язань “замаскувати” їх під низку формально незалежних малих фірм. Адже прибуток до певного рівня всіх підприємств без винятку оподатковується за однаково зниженою ставкою.

2. Запровадження слабoproгресивного оподаткування менше стримує законодавче прагнення малої фірми до нарощування масштабів виробничо-комерційної діяльності та збільшення прибутків,

аніж ризик втратити право на використання зниженої пропорційної ставки, бо частка податкових вилучень зростає дуже плавно.

3. Наявність відчутного елемента регресу для високих прибутків сприятиме виведенню значної їхньої частини з “тіні”, що частково компенсує зменшення бюджетних надходжень від оподаткування малих прибутків.

4. З суб’єктивно-психологічної точки зору наявність помірної прогресії створює враження більшої справедливості податку.

5. Твердження про серйозне ускладнення розрахунку податкових зобов’язань не мають ґрунтовних підстав. Вітчизняними бухгалтерами давно освоєно аналогічний алгоритм обчислення прибуткового податку з громадян (на зміну якому, щоправда, прийшов пропорційний податок з доходів фізичних осіб), тому навряд чи розрахунок податку на прибуток підприємств за шкалою ставок викличе особливі труднощі. Крім того, пропонується визначити прибуток до оподаткування на підставі бухгалтерських даних про фінансові результати суб’єкта господарювання – юридичної особи, що означає:

- ліквідацію абсурдного і трудомісткого коригування валових витрат на приріст (убуток) товарно-матеріальних залишків на складах і в незавершеному виробництві;

- зменшення витрат на ведення відповідного податкового обліку;

- скорочення форми податкової декларації внаслідок того, що зникає потреба у заповненні численних непотрібних додатків [2].

Докорінно новим етапом в історії розвитку податкової політики України став Податковий кодекс. Першочергово передбачалося, що його положення спрямовані на вдосконалення адміністрування податків, досягнення компромісів між державою та суб’єктами господарювання, зниження податкового навантаження для менш платоспроможних громадян, створення додаткових умов для розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, що сприятимуть прискоренню економічного розвитку України. Однак неоднозначні та непрозорі правила, які викладені в положеннях кодексу, певною мірою гальмують підприємницьку активність серед платників податків, стимулюють розвиток тіньової економіки та не є достатньо ефективними для стимулювання економічного розвитку України.

Загалом ідею затвердження Податкового кодексу можна вважати позитивною, однак деякі його положення, на нашу думку, потребують значного доопрацювання з метою запровадження дійсно ефективної податкової політики, що сприятиме подальшому ефективному розвитку економічних процесів в Україні.

Ще раз відзначимо: до основних показників, що характеризують економічний розвиток країни, відносяться ВВП, обсяги промислового виробництва, ціни на споживчому ринку, ціни виробників промислової продукції, фіскальний блок, валютний та грошово-кредитний ринок, капітальні інвестиції,

зовнішньоекономічна діяльність, доходи населення тощо.

Ми підтримуємо точку зору Й. Петровича [4] стосовно того, що значний вплив на розвиток економіки країни, який характеризується рядом наведених вище показників, здійснює податкова політика держави, яка проявляється у формах та методах мобілізації фінансових ресурсів та їх використанні відповідно до завдань та потреб держави. Безпосередньо податкова політика справляє особливий вплив на підвищення реальних доходів населення, якості життя, соціально-економічного розвитку країни, створює низку умов, необхідних для забезпечення сприятливого інвестиційного та інноваційного клімату в державі, а також стимулювання підприємницької активності. Податкова політика вказує на низку зусиль, які докладає держава у процесі регулювання соціально-економічних відносин [5]. Тому сутність податкової політики виявляється в сукупності організаційно-правових та фінансово-економічних заходів держави в сфері регулювання податкових відносин, які спрямовані на мобілізацію та використання фінансових ресурсів у системі регулювання соціально-економічного розвитку країни.

ПДВ та податок на прибуток підприємств, як нами вже зазначалося вище, є найбільш значними за обсягом надходжень до державного бюджету, тому в даному дослідженні ще раз детальніше зупинимося саме на аналізі податкової політики у сфері даних податків.

Стягнення ПДВ є важливим питанням для економіки держави, адже, враховуючи останні зміни в Податковому кодексі України, зменшення ставки цього податку до 17% з 01.01.2014 року здатне викликати дефіцит держбюджету. Приклад такого явища – практика 90-х років, коли ПДВ було зменшено з 28% до 20%; як наслідок, – нестача надходжень до бюджету, що викликало повернення попередньої ставки – 28%. Такі дії спричинили масове ухилення від сплати податку і призвели до необхідності зниження знову до рівня 20%.

Зростання податкових надходжень було зумовлено економічними чинниками та посиленням фіскального навантаження на економіку, а також збільшенням нарахування штрафів за порушення податкового законодавства. Крім того, помітний внесок зроблено Держмитслужбою, що почала широко застосовувати непрямі методи визначення податкової бази. Уряд посилював фіскальний тиск через авансові податкові платежі та повернення ПДВ.

Що стосується малого підприємництва, яке є об’єктом нашого дослідження, то у сучасних умовах господарювання воно є єдиним засобом існування та стимулом розвитку для мільйонів людей як в Україні, так і в цілому світі. Малі та середні підприємства є передумовою сталого економічного зростання, створення нових робочих місць, зміцнення економіки регіонів, країни в цілому. Але варто погодитися з В. Парником [3], який зазначає, що сталому розвитку суб’єктів малого підприємництва перешкоджає існуюче податкове законодавство. Вдосконалення системи оподаткування малих підприємств України в сучасних умовах виступає ду-

же важливою проблемою. Її вирішення суттєво вплине на поповнення державного бюджету, подальший розвиток підприємництва, інвестування галузей національної економіки та соціальний захист населення.

У свою чергу, О. В. Шкарупа [7] зазначив, що розвитку малого підприємництва сприяє низка економічних і організаційних чинників, серед яких велике значення має механізм оподаткування. Підтримка малого бізнесу через систему оподаткування може стати одним із способів подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи в Україні [1]. Вченими висловлюється дві зовсім протилежні точки зору щодо розвитку малого бізнесу в умовах нового Податкового кодексу.

Аналізуючи зміст прийнятого Податкового кодексу, можна відзначити таке позитивне зрушення податкової системи, як скорочення кількості податків і зборів та зниження податкового тиску на економіку. Так, замість 29 загальнодержавних та 14 місцевих обов'язкових платежів, що були закріплені законами України стосовно оподаткування, Податковим кодексом запроваджено відповідно 18 та 5 платежів, перелік яких істотно відрізняється від існуючого раніше. Перш за все це викликано тим, що деякі податки тепер просто не справлятимуться. Прикладом таких платежів є комунальний податок і податок на рекламу, ринковий збір, збір за право використання місцевої символіки та збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі: за періоди після 01.01.2011 р. їх сплачувати не потрібно. Позитивним напрямом податкової реформи стало зменшення ставки податку на прибуток з 2011 р. з 25 до 19 %, потім адекватно з 2014 р. до 16 %. Податок на додану вартість з 2014 р. знизиться із 20 до 17 %. Кодекс також передбачає податкові канікули, які дадуть можливість вивільнити додаткові кошти для розвитку бізнесу: на період з 1 квітня 2011 р. до 1 січня 2016 р. застосовується ставка 0 % для платників податку на прибуток, у яких розмір доходів кожного звітного податкового періоду наростаючим підсумком з початку року не перевищує трьох мільйонів гривень та нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати (доходу) працівників, які перебувають із платником податку в трудових відносинах, є не меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом [3].

Однак існує зовсім протилежна точка зору, і, на думку багатьох фахівців [8], деякі норми Податкового кодексу не сприятимуть розвитку малого бізнесу. Згідно з цим кодексом спостерігається ускладнення ведення звітності підприємства внаслідок відсутності очікуваного злиття податкового та бухгалтерського обліку, значне збільшення повноважень для існуючих податківців. Згідно з новим Податковим кодексом перевірка триває до 10 днів (а в разі потреби продовжується ще на 5 днів), протягом якої можливе проведення інвентаризації активів та здійснення контрольного закупівлі, що значно ускладнить роботу підприємців. Якщо в результаті перевірки будуть знайдені порушення, контролюючий орган самостійно визначає суму грошових зобов'язань суб'єкта підприємницької діяльності [8].

Отже, Податковий кодекс є кроком на шляху до створення більш досконалої системи оподаткування. Він має ряд переваг: зменшення кількості податків, зниження певних податкових ставок. Проте, незважаючи на ці переваги, даний законодавчий документ має низку серйозних недоліків: негативні умови оподаткування для середнього та особливо малого бізнесу, обмеження кола осіб, що можуть користуватися спрощеною системою оподаткування тощо. Таким чином, навіть ці окремі зауваження щодо Податкового кодексу свідчать про необхідність його вдосконалення. Основним завданням, що постає перед державою на сьогодні, є досягнення економічної рівноваги між державним регулюванням через систему оподаткування, прискоренням темпу розвитку малого бізнесу в різних сферах народного господарства, створенням середнього соціального класу суспільства та встановленням оптимально-максимального рівня наповнення бюджету держави за рахунок малого бізнесу.

Нещодавно Міністерство доходів і зборів оприлюднило останню масштабну ініціативу в межах пакета заходів з перегляду ключових норм податкового законодавства. Запропоновано з 2014 року знизити ставку податку на додану вартість (ПДВ) з 20% до 9%. Роком раніше пропонувалася ставка 12% при імпорті, 7% – при внутрішніх операціях. Однак при ставці 9% бюджету загрожують втрати у 100,6 млрд. грн. Але для компенсації втрат запровадять податок з обороту: 2% від обсягу імпорту, від суми угод при поставці товарів і послуг всередині країни, а також від операцій із резидентами території з режимом пільгового оподаткування. При експорті, коли відшкодовується ПДВ, податок з обороту складатиме 1% [9].

На наш погляд, існує декілька ефективних напрямків покращення податкової системи та податкової політики України. Досить продуктивною може бути диференціація ставки податку на прибуток у залежності від виду діяльності, що сприятиме нагромадженню інвестиційних ресурсів підприємницькими структурами. Така диференціація дасть змогу усунути диспропорції між реальною і фінансово-посередницькою сферами, якщо для останніх ставку податку на прибуток зробити дещо вищою за базову ставку. Разом з тим, доцільно створити пріоритетне середовище для тих структур, які сприяють проведенню активної інноваційно-інвестиційної політики.

Також на сьогодні актуальною для України є розробка механізму, базованого на принципі регресивного оподаткування галузей, які нарощують виробництво продукції, що має перспективу збуту на внутрішньому і зовнішньому ринках. За таких умов підприємства будуть зацікавлені показувати оподатковувану базу в повному обсязі, оскільки, чим більша сума одержуваного прибутку, тим менша ставка податку.

Своєю чергою, для зменшення інфляційного потенціалу податкової системи необхідно поетапно знижувати ставку ПДВ, в першу чергу на високотехнологічні, наукомісткі, екологічно безпечні виробництва, а також галузі, що видобувають при-

родні ресурси, головним чином енергоресурси, і продовольчі товари (крім підакцизних). Одночасно доцільно запровадити підвищені ставки ПДВ на застарілі технології.

Як свідчить практика, неможливо побудувати ефективну податкову систему, не сформувавши платника податку як елемент податкової системи, як суспільний інститут. А для цього потрібно проводити всебічну організаційну і просвітницьку роботу з платниками податків, урегульовувати і вдосконалювати інформаційні потоки між платниками податків та органами контролю за їх сплатою, а також враховувати соціально-культурні й психологічні особливості громадян країни, усталені традиції при прийнятті рішень у галузі оподаткування.

Оскільки сплата податків має носити обов'язковий характер, то система штрафів, санкцій та громадська думка в країні повинні бути сформовані таким чином, щоб несплата або несвоєчасна сплата податків стали менш вигідні платникові, ніж вчасне і чесне виконання зобов'язань перед бюджетом.

Таким чином, для підвищення ролі податкової системи в прискоренні економічного розвитку необхідно розробити податкову політику, спрямовану на стимулювання вітчизняного виробництва, інноваційно-інвестиційної діяльності, споживчого попиту, а також посилення регулюючої й контролюючої функцій держави щодо сплати податків.

Отже, з вищезазначеного можна зробити наступні висновки:

- по-перше, для української бюджетно-податкової системи характерною є перевага податкових надходжень у доходній частині державного бюджету країни;

- по-друге, з одного боку, ця перевага у своєму кількісному визначенні свідчить про високий рівень залежності доходної частини бюджету країни від податків, з іншого боку, якісна структура податкових надходжень доходів державного бюджету знову і знову підтверджує факти падіння реальних доходів підприємств, зростання кількості збиткових підприємств, недосконалості податкового законодавства, низького рівня доходів громадян.

Також за результатами дослідження нами було встановлено, що найбільші обсяги податкових надходжень до бюджету здійснюються за рахунок ПДВ та податку на прибуток, а структура податкової системи є неадекватною ринковій економіці, оскільки серед платників податків переважають юридичні особи, а непрямі податки становлять найбільшу частку в загальній структурі податкових надходжень. Неefективність податкової системи України пов'язана з:

- недосконалістю податкової політики та значною кількістю малоефективних податків;

- нестабільністю нормативно-правової бази оподаткування й суперечливістю окремих законодавчих норм;

- нераціональністю системи податкових пільг, що залишає можливості для ухиляння від сплати податків і не стимулює інноваційну діяльність та енергоefективність;

- значними розбіжностями між податковим і бухгалтерським обліком.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. З метою підвищення ролі податкової системи у прискоренні економічного розвитку необхідно розробити таку податкову політику, яка була б спрямована на стимулювання вітчизняного виробництва, інноваційно-інвестиційної діяльності, споживчого попиту, а також посилення регулюючої й контролюючої функцій держави щодо сплати податків. Також необхідно впровадити диференційовану ставку податку на прибуток у залежності від виду діяльності підприємства; регресивне оподаткування галузей, що сприяють розвитку науково-технічних розробок та нарощенню обсягів виробництва. Також можливе поетапне зниження ставки ПДВ, що певною мірою передбачено у Податковому кодексі, однак не відомо, чи буде застосовано на практиці. Загалом Україна потребує створення адекватної податкової політики, спрямованої на підтримку галузей, що зазнали труднощів, політики, що максимально враховуватиме сучасні тенденції розвитку економічних процесів, а не просто копіюватиме ту чи іншу модель, що застосовується в інших країнах світу, наближення податкового і бухгалтерського обліку, яке було розпочато певними змінами у Податковому кодексі, а саме: в розділі “Податок на прибуток”, зменшення податкового тягаря на верстви населення і галузі, які потребують підтримки, а також спрощення механізму адміністрування податків тощо [Парник В. Стимулювання структурних змін в економіці – головне завдання податкової реформи / В. Парник // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 11. – С. 214-223].

Доцільно зазначити, що до основних причин гальмування розвитку малого підприємництва в Україні відносять:

- неопрацьованість законодавства як з питань розвитку малого підприємництва, так і підприємництва у цілому;

- високі податки, що змушує деяких суб'єктів малого та середнього підприємництва йти в тіньову економіку;

- недостатню державну фінансово-кредитну і майнову підтримку малих підприємств;

- відсутність дієвого механізму реалізації державної політики щодо підтримки малого бізнесу;

- недосконалість системи обліку та статистичної звітності малих підприємств;

- обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення [1].

Свою чергою, шляхи вирішення проблем малого бізнесу в Україні можна покращити за рахунок:

- 1) створення раціональної нормативно-правової бази, що включає:

- розробку і прийняття нової спрощеної системи бухгалтерського і податкового обліку та звітності малих підприємств;

- прийняття закону “Про малий бізнес”, який регулюватиме всі економічні та правові аспекти забезпечення розвитку малого підприємництва;

- внесення змін до вже діючих законів, що визначають межі регулювання малим бізнесом: закони “Про підприємництво”, “Про підприємництво в Україні” тощо.

2) організації фінансової підтримки і допомоги малому бізнесу:

- створення спеціальних установ для кредитування малих підприємств;

- використання Фонду сприяння зайнятості населення на розвиток малих підприємств;

- спрощення податкового законодавства і зменшення кількості зборів і відрахувань;

3) організаційного забезпечення малого бізнесу з:

- впровадженням регіональних програм підтримки і розвитку малих підприємств;

- створенням незалежної системи реєстрації та ліквідації малих підприємств;

- організацією роботи окремої ланки виконавчої влади, яка би займалася виключно питаннями малого бізнесу;

4) створення забезпеченості інформацією та кадрами, що включає:

- створення спеціалізованих консультативних центрів по наданню інформації підприємцям;

- покращення освітніх програм напрямків підприємництва і бізнесу;

- організацію програм підготовки і перепідготовки кадрів за державний рахунок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вахновська Н. А. Податковий кодекс в контексті реформування податкової системи України / Н. А. Вахновська // Економічний форум. – 2011. – № 1. – С. 72-75.

2. Кириленко О. П. Модернізація механізму справляння податку на прибуток малих підприємств / Кириленко О. П., Квасовський О. Р. // Фінанси України. – 2004. – № 4. – С. 52-62.

3. Парник В. Стимулювання структурних змін в економіці – головне завдання податкової реформи / В. Парник // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 11. – С. 214-223.

4. Петрович Й. Проблеми розвитку та шляхи вдосконалення податкової політики України / Й. Петрович // Банківська справа : зб. наук. праць. – 2008. – № 6. – С. 43-49.

5. Рябушка Л. Б. Бюджетно-податкова політика і в системі регулювання економічного розвитку держави / Л. Б. Рябушка, Д. В. Веремчук // Вісник Сумського державного університету : зб. наук.

праць. – Суми : Вид-во СумДУ, 2008. – № 3. – С. 182-187.

6. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень / Щомісячний моніторинг основних індикаторів бюджетної та банківської систем України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/>.

7. Шкарупа О. В. Аналіз проблем та напрямків удосконалення системи оподаткування в Україні / О. В. Шкарупа, А. В. Романченко // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 1. – С. 185-191.

8. Ярошенко Ф. О. Реформування Податкової системи України в контексті прийняття Податкового кодексу / Ф. О. Ярошенко // Фінанси України. – 2010. – № 7. – С. 3-9.

9. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями від 1 січня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zik.ua/ua/news/2013/07/24/420842>.

REFERENCES

1. Vakhnovska, N. (2011), “Internal revenue code in the context of reformation of the tax system of Ukraine”, *Economichnui forum*, vol. 1, pp. 72-75.

2. Kirilenko, A. P. and Kvasovskyy, A. R. (2004), “Modernisation of mechanism of production of income tax small enterprises”, *Financu Ukrainu*, vol. 4, pp. 52-62.

3. Parnuk, V. (2010), “Promote structural change in the economy - the main task of the tax reform”, *Actualni problem ekonomiku*, vol. 11, pp. 214-223.

4. Petrovuch, J. (2008), “Problems of development and ways to improve the tax policy of Ukraine”, *Bankivska sprava*, vol. 6, pp. 43-49.

5. Ryabushko, L. and Veremchuk, D. (2008), “Fiscal policy and the regulation of economic development”, *Visnik Sumskogo derzavnogo universitetu*, vol. 3, pp. 182-187.

6. Institute budget and socio-economic research (2013), “Monthly monitoring key indicators of fiscal and banking systems of Ukraine”, available at: <http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/> (Accessed 4 January 2013).

7. Shkarupa, O. and Romanchenko, A. (2010), “Analysis of problems and directions of improvement of tax system in Ukraine”, *Mechanism regulyvanny ekonomiku*, vol. 1, pp. 185-191.

8. Yaroshenko, F. (2010), “Taxation Reform in Ukraine in the context of the Tax Code”, *Financu Ukrainu*, vol 7, pp. 3-9.

9. Tax Code of Ukraine (2011), on The Law of Ukraine “On public-private partnership”, available at: <http://zik.ua/ua/news/2013/07/24/420842> (Accessed 29 August 2013).